

EN NYFØDT KOSTER DE OFFENTLIGE FINANSER 800.000 KRONER GENNEM ET LIVSFORLØB

En gennemsnitlig nyfødt der kommer til verden i 2007 vil gennem sit liv modtage flere offentlige ydelser og overførselsindkomster fra det offentlige, end vedkommende kommer til at betale i skat og afgifter. I kroner og øre udgør det negative nettobidrag til den offentlige sektor pr. nyfødt godt 800.000 kr. (målt som nutidsværdi). I et forløb hvor finanspolitikken er holdbar, kan en nyfødt over et livsforløb ifølge DREAM-gruppen kun modtage netto ca. 400.000 kr. fra det offentlige. Med andre ord vil hver nyfødt i 2007 gennem sit liv modtage netto ca. 400.000 kr. mere fra det offentlige, end hvad der er holdbart. Beregningen illustrerer, at sommerens velfærdsforlig ikke er tilstrækkeligt til at sikre holdbarhed på de offentlige finanser. Ganske vist har velfærdsreformen betydning for den nyfødtes tilbagetrækningsalder. Det ses ved, at en nyfødt i 2007 vil kunne gå på efterløn som 69-årig i 2076 og på folkepension som 74-årig i 2081. Det skal sammenlignes med en efterløns- og folkepensionsalder på hhv. 60 og 65 år i fraværet af reformen. Den 9 år senere tilbagetrækning indebærer således, at den enkeltes regnskab med den offentlige sektor vil forbedres. Men det er ikke tilstrækkeligt. Velfærdsforliget forbedrer blot den nyfødtes nettobidrag til det offentlige med knap 250.000 kr. Såfremt Velfærdsforliget ikke var gennemført ville hver nyfødt modtage godt 600.000 kr. mere fra det offentlige gennem et liv, end hvad der er holdbart. Politikerne bør derfor gennemføre nye reformer, der øger den aktive tid den nyfødte bruger på arbejdsmarkedet, hvorved tiden med passive overførselsindkomster nedbringes. Dette kræver reformer af skattesystemet og tilbagetrækningsordninger og øvrige overførselsindkomster. Endvidere er der mulighed for at reducere det offentlige forbrug. F.eks. ved at ydelser, der i dag er skattefinansierede - og dermed gratis for den enkelte - i højere grad betales af den enkelte gennem brugerbetaling. Højere skat er også en teoretisk mulighed, men kan ikke anbefales, da en skatteforhøjelse vil reducere arbejdsudbuddet og velstanden.

Formålet med Velfærdskommissionen og sommerens velfærdsforlig var at skabe holdbare offentlige finanser. Hermed menes, at de offentlige finanser skal udvikle sig på en sådan måde, at der på sigt ikke opbygges voksende offentlig gæld. Eller at en gennemsnitlig nyfødt ikke belaster de offentlige finanser over et livsforløb så meget, at den offentlige gæld udvikler sig ukontrollabelt.

I forlængelse heraf kunne man have en forventning om, at en gennemsnitlig nyfødt gennem sit livsforløb ville bidrage til en holdbar udvikling på de offentlige finanser. Men sådan forholder det sig ikke. Det fremgår af beregninger, som DREAM-gruppen har udført for CEPOS på baggrund af den seneste langfristede fremskrivning fra DREAM-gruppen.

Velfærdsreform øger tilbagetrækningsalder med 9 år – men det er ikke tilstrækkeligt

Ganske vist har velfærdsreformen betydning for den nyfødtes tilbagetrækningsalder, hvilket afspejles af, at en nyfødt først i 2007 vil kunne gå på efterløn som 69-årig i 2076 og på folkepension som 74-årig i 2081. Det skal sammenlignes med en efterløns- og folkepensionsalder på hhv. 60 og 65 år i fraværet af reformen. Den 9 år senere tilbagetrækning indebærer således, at den enkeltes nettobidrag til de offentlige finanser (dvs. indbetaling af skatter og afgifter fratrukket offentlige ydelser og overførselsindkomster) forbedres, da den enkelte i en større del af livet vil bidrage til finansieringen af de offentlige ydelser gennem skattebetalinger og i en kortere periode modtage pensionsydelser fra den offentlige sektor.

Men reformen er ikke tilstrækkelig til at skabe holdbare offentlige finanser.

Gennem sit liv vil en nyfødt der kommer til verden i 2007 modtage mere fra det offentlige, end vedkommende kommer til at betale i skat og afgifter, svarende til et negativt nettobidrag på godt 800.000 kr. (målt som nutidsværdi)¹, jf. tabel 1. Dvs. den enkeltes indbetaling af skatter og afgifter over et livsforløb er i nutidsværdi godt 800.000 kr. mindre end de ydelser, som den enkelte modtager gennem livet (fx børnehave- og plejehjem samt overførselsindkomster). I et forløb, hvor finanspolitikken er holdbar, kan en nyfødt ifølge DREAM-gruppen kun modtage netto godt 400.000 kr. fra det offentlige over et livsforløb (jf. nedenfor). Med andre ord vil hver nyfødt i 2007 modtage netto ca. 400.000 kr. mere fra det offentlige gennem sit liv, end hvad der er holdbart. Velfærdsforliget forbedrer blot den nyfødtes nettobidrag til det offentlige med knap 250.000 kr. Såfremt Velfærdsforliget ikke var gennemført, ville hver nyfødt modtage godt 600.000 kr. mere fra det offentlige gennem et liv, end hvad der er holdbart.

Tabel 1. Nutidsværdien af den enkeltes nettobidrag til det offentlige gennem livet i 2007-niveau, født i 2007

	Uden reform	Med reform	Holdbart forløb
Gennemsnit i 1.000 kr.	-1.051	-820	-425

Kilde: Beregninger udført af DREAM for CEPOS

Den nyfødte skal være længere tid på arbejdsmarkedet og trække mindre på det offentlige

Der er derfor brug for reformer, der fx øger den enkeltes tid på arbejdsmarkedet. Med andre ord skal personen i en større del af sit liv være i arbejde (dermed stiger velstanden og skatteindtægterne), mens personen i en mindre del af livet skal være på overførselsindkomst (dermed falder udgifterne). Der er således mulighed for, at holdbarheden kan opnås ved at reducere eller afvikle visse overførselsindkomster. En finansieret skattereform vil også kunne forbedre holdbarheden af de offentlige finanser. Såfremt en sådan reform indebærer en lavere marginalsat på arbejde, bliver det mere attraktivt at arbejde flere timer. Her er der et betydeligt potentiale, hvilket bl.a. skyldes, at Danmark har en relativ høj marginalsat på 63 pct. (der betales af ca. 40 pct. af de fuldtidsbeskæftigede) samt den 6. korteste arbejdstid i OECD. Det øgede arbejdsudbud, der vil følge af lavere marginalsat, vil indebære større velstand og skattegrundlag². Og dermed forbedres de offentlige finanser.

Lavere offentligt forbrug er også en mulighed for at forbedre den nyfødtes nettobidrag. Fx ved at ydelser, der i dag er skattefinansierede, i højere grad betales af den enkelte via brugerbetaling.

Højere skat kan i princippet også bidrage til øget holdbarhed på de offentlige finanser. Men i så fald bør der tages højde for de negative afledte effekter på beskæftigelsen, der følger af en skatteforhøjelse. Det indebærer, at skatteforhøjelsen skal være større end den "rent bogholderimæssige skatteforhøjelse" – fordi der skal kompenseres for det fald i arbejdstiden og velstanden (og nedgang i skatteprovenuets), der er en konsekvens af højere skatter³.

Nettobidrag varierer over livsforløbet

Nettobidraget til de offentlige finanser varierer meget over et livsforløb, jf. figur 1 hvor forskellige aldersgruppers nettobidrag i 2004 er angivet. Så længe man er ung og barn, er man nettomodtager af offentlige ydelser, mens man i alderen omkring 24-63 år gennemsnitligt bidrager positivt til de offentlige finanser. Her arbejder man og betaler skat, ligesom man ikke

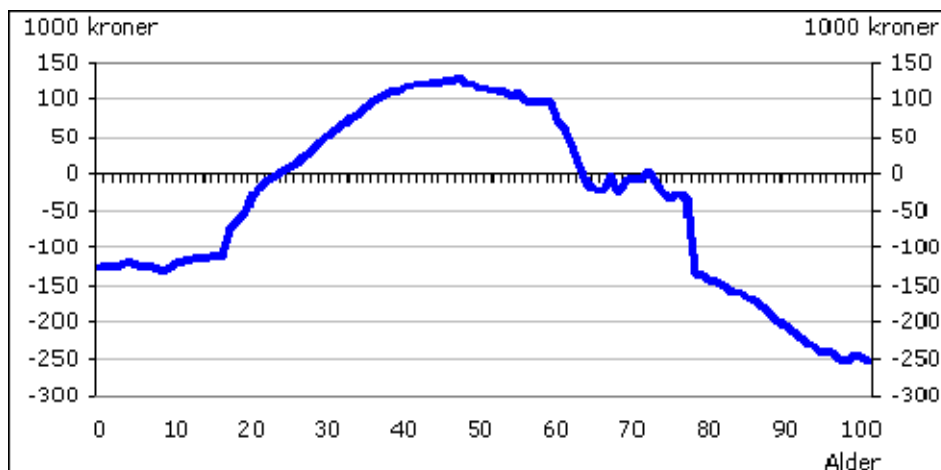
¹ Alle øvrige tal i dette afsnit regnes i nutidsværdi

² CEPOS har foreslået, at der indføres en flad marginalsat på 43 pct. Det kan finansieres ved nulvækst i det offentlige forbrug (reale termer) i 7 år. Forslaget vil øge beskæftigelsen (i timer) svarende til ca. 30.000 personer. Beregningerne bygger på udbudselasticiteter anvendt i Fordeling og Incitament (2002).

³ Se CEPOS-notat: [Skattefinansieret løft i det offentlige forbrug medfører tab af velstand og beskæftigelse](#)

trækker så meget på de offentlige ydelser. Personer over 63 år har i gennemsnit et negativt nettobidrag til de offentlige finanser. Men set over hele livsforløbet er der tale om et samlet negativt nettobidrag til de offentlige finanser.

Figur 1. Forskellige aldersgruppers nettobidrag til den offentlige sektor i 2004

ICM DREAM

Der er brug for stramninger af finanspolitikken

Skal finanspolitikken på lang sigt være holdbar, skal den nyfødtes nettobidrag forbedres svarende til ca. 400.000 kr. (i nutidsværdi). På makroniveau svarer det til, at finanspolitikken skal strammes med godt 2 pct. af BNP nu og her⁴. Det kan håndteres ved en forhøjelse af bundskatten med ca. 4 pct.point (uden indregning af negative afledte effekter på arbejdsudbud og velstand), eller en stramning af det offentlige forbrug svarende til ca. 60.000 færre offentligt ansatte. Eller en reform, hvor efterlønnen afvikles og dagpengeperioden reduceres fra 4 til 1 år⁵.

Som nævnt ovenfor er et negativt nettobidrag på ca. 400.000 kr. over et livsforløb forenelig med holdbar finanspolitik. Dette er der flere grunde til.

For det første er de fremtidige nettobetalinge diskonteret med renten. Da mange modtagne ydelser ligger i de unge år vejer disse relativt meget efter diskontering. Derimod vægter de fremtidige positive nettobidrag mindre. For den enkelte vil dette give et negativt nettobidrag til de offentlige finanser.

For det andet vil alle fremtidige generationer drage fordel af, at de generationer, der levede i opbygningen af velfærdsstaten, finansierede opbygningen via skatter uden, at de selv i fuldt udstrækning har trukket på systemets ydelser til børn og unge⁶.

⁴ Dette refererer til den seneste langfristede fremskrivning fra DREAM-gruppen "Langsigtet økonomisk fremskrivning 2006". Fremskrivningen viser, at de offentlige finanser har et holdbarhedsproblem svarende til godt 2 pct. af BNP. For en uddybning se www.dreammodel.dk

⁵ Se CEPOS-notat: [Danmark har udsigt til laveste vækst i OECD](#)

⁶ For en uddybning heraf se kapitel 13 "Fremtidens velfærd kommer ikke af sig selv – analyserapport april 2004", www.velfaerd.dk

BILAG

Blandt de centrale forudsætninger i DREAMs fremskrivning kan nævnes:

- Overførselsindkomster pr. individ reguleres ifølge satsreguleringsloven. Det antages, at satspuljen fremover anvendes til reguleringen. Det svarer til, at overførselsindkomsterne reguleres i takt med lønudviklingen efter fradrag for pensionsindbetalinger.
- Forbruget af offentlig service har en bestemt fordeling i forhold til henholdsvis alder, køn og oprindelse. Den gennemsnitlige udgift pr. person i en given gruppe reguleres med produktivitetstigningen og inflationen, svarende til en nominel vækst på 3,75 procent pr. år. Reguleringen svarer stort set til, at de gennemsnitlige udgifter pr. individ i en given befolkningsgruppe reguleres med lønudviklingen.
- Der antages konstant aldersfordeling af sundhedsydelse og en vækst i de reale udgifter svarende til produktivitetudviklingen. Det medfører, at sundhedsudgifterne vokser med 2 pct. af BNP frem mod 2040 og yderligere godt en kvart pct. herefter.
- Kollektivt offentligt forbrug (dvs. offentlige udgifter, der ikke umiddelbart kan fordeles på de enkelte borgers forbrug) reguleres med væksten i BNP.
- Skattestoppet fastholdes beregningsteknisk til 2010. Herefter forudsættes, at skatte- og afgiftssatser antages at blive fastholdt uændrede, bortset fra mængdeafgifter, der reguleres som følge af prisstigninger. Progressionsgrænser mv. i indkomstskattesystemet reguleres med satsreguleringen.
- Den årlige arbejdstid og deltidsandel fastholdes uændret.

Der henvises i øvrigt til DREAM-gruppens langfristede fremskrivning "Langsigtet økonomisk fremskrivning 2006" fra den 28. november 2006. Fremskrivningen ligger på:
<http://www.dreammodel.dk/>.